

1. GİRİŞ

Küresel ekonominin yüzde 47'sine karşılık gelen AB ve ABD, önümüzdeki dönemde ticaretin, hizmetlerin ve kamu alımlarının serbestleştirilmesini ve yatırımların korunmasını içeren yılda yaklaşık 1 trilyon dolarlık mal ve hizmet ticaretini ilgilendiren kapsamlı bir ticaret anlaşmasını müzakere etmeye başlayacaktır. Serbest ticaret görüşmelerinin Haziran 2013'de başlaması ve 2 yıl içinde imzalanması hedeflenmektedir.

Peki, AB ve ABD serbest ticaret anlaşması (STA) imzalarsa, bu Türkiye'yi nasıl etkiler? Grek hükümet kanadından gerekse özel sektörden bu soruya verilen tek cevap vardır: "Türkiye için felaket olur." Çünkü ABD ile AB STA imzalarsa Gümrük Birliği gereği Türkiye'de buna uymak zorundadır, yani ABD ürünleri Türkiye'ye gümrüksüz girecek, Türkiye'nin ABD'ye ihraç ettiği ürünlerden ise gümrük vergisi alınmaya devam edecektir. Bu da ABD-Türkiye arasında zaten ABD lehine olan ticareti tamamen Türkiye aleyhine çevirecektir.

Bu raporda AB ile ABD arasında başlayacak STA müzakerelerinin taraflara ve özellikle de Türkiye'ye etkilerinin neler olacağı ele alınacak ve müzakere masasının dışında kalmamak için yapılması gerekenler üzerinde durulacaktır.

2. TRANSATLANTİK TİCARET VE YATIRIM ANLAŞMASI'NIN TARAFLAR AÇISINDAN AVANTAJLARI

ABD Başkanı Barack Obama, 12 Şubat 2013'te yaptığı yıllık "Birliğin Durumu" (State of the Union) konuşmasında ABD ile AB arasında serbest ticaret anlaşması imzalanmasını önermiştir. Obama anlaşmanın "Amerikan ihracatını artıracığını, Amerikalılara yeni iş imkânları yaratacağını ve büyüyen Asya pazarlarında oynama imkânını yükselteceğini" söylemiştir. Ertesi gün, AB Komisyonu Başkanı Jose Manuel Barroso bu öneriye destek vererek serbest ticaret ve yatırım müzakerelerinin başlayacağını açıklamıştır. Ardından Almanya Başbakanı Angela Merkel ve İngiltere Başbakanı David Cameron, projeye desteklerini açıklamışlardır. Nitekim krizde olan AB'nin böyle bir anlaşmaya büyük ihtiyacı var.

Transatlantik Ticaret ve Yatırım Anlaşması (TTIP - Transatlantic Trade and Investment Partnership), müzakerelerinin 2013 yılının Haziran ayında başlaması ve iki yıl içinde sonuçlandırılması hedeflenmektedir. Elbette müzakerelerin ne zaman biteceğini gubünden tahmin etmek zordur. Anlaşma imzalandığı zaman dünyanın en büyük serbest ticaret ve yatırım bölgesi oluşacaktır. Bunun ekonomik, siyasi, stratejik sonuçlarını şimdiden iyi değerlendirmekte yarar var. Anlaşma stratejik bir adım olacak. Böylesi büyük anlaşmanın avantajlarının da çok büyük olacağı açıktır.

Tarafların Transatlantik işbirliğini daha ileri seviyeye götürmek konusunda anlayış birliği içinde olmaları küresel ticarete ilişkin beklentileri ile doğrudan bağlantılıdır. Son 10 yılda dünyada güçler dengesinin Asya’ya kaymakta olduğu bir gerçektir. Serbest Ticaret Anlaşması ile sağlanacak ABD-AB entegrasyonu Batı’nın buna verdiği cevap olacaktır. ABD, global güç olarak, bir yandan dış politikasını Asya-Pasifik eksenine oturturken, diğer yandan da Batı dünyasının birliğini sağlayarak yükselmekte olan Çin’i dengelemeyi amaçlamaktadır. Batı ülkeleri bu şekilde dünya ekonomisinde ağırlıklarını sürdürebilecekler. (Bazıları bunu “Ekonomik NATO” olarak adlandırmaktadır.) Anlaşma Avrupa ve ABD’ye küresel ticaretin kurallarının belirlenmesinde, Çin ve Hindistan’dan önce davranma kabiliyeti kazandıracaktır.

Bu STA aynı zamanda 2008’den beri ABD ve AB ekonomilerini sarsan ekonomik krizi aşmada önemli bir araç olacaktır. ABD-AB bölgesi dünya nüfusunun yüzde 10’una sahiptir. Dünya ekonomik üretiminin yüzde 50’si ve dünya ticaretinin yüzde 30’u bu bölgeden kaynaklanıyor. ABD ve AB arasında bugün çok güçlü ekonomik ilişkiler bulunmaktadır. Aralarındaki ticaret hacmi yıllık 613 milyar dolar civarındadır. Serbest ticaret ve yatırım anlaşması ile bu ilişkiler daha da derinleşecektir. Güçlerini birleştiren ABD ve AB, global ekonomide kural koyucu aktör konumunda olmaya devam edecekler.

Diğer yandan özellikle pazara giriş bakımından belirleyici bir öneme sahip olan; ilaçların onaylanmasına, ürünlerin standartlarının belirlenmesine, çevre ve istihdam standartlarının düzenlenmesine ilişkin süreçlerde uygulanan kuralların uyumlaştırılması; her iki blok bakımından önemli bir pazar açılımı avantajı sağlayabilecektir.

Esasen, en büyük iki ticaret blokunu oluşturan ABD ve AB, ekonomilerinin gelişmişlik seviyelerinin dikte ettiği geleneksel yaklaşımların ötesinde farklı içerikte bir ticaret anlaşması hedeflemektedirler. Aşağıdaki tablodan da görüleceği üzere mal ticaretinde gümrük tarifeleri düşüktür. Olası anlaşmanın gümrük tarifelerini indirmek yerine, hizmet ticaretinin kolaylaştırılması, tarife dışı engellerin azaltılması, elektronik ticareti, fikri mülkiyet hakları ve iletişim teknolojilerine ilişkin ileri düzenlemelerin yapılması, bitki ve insan sağlığı alanlarında küresel düzenlemelere örnek teşkil edecek yeni kuralların yaratılması gündemdedir.

TABLO 1. ABD - AB Ticaret İlişkileri

ÜLKE	NÜFUS Milyon	GSYİH Milyon Dolar	MAL İHRACATI Dolar	DÜNYA MAL TİCARETİ SIRASI	HİZMET İHRACATI	DÜNYA HİZMET TİCARETİ SIRASI	TARIM DIŞI GÜMRÜK TARİFE ORANI
ABD	311	15.094	1.480.432	2	580.864	2	%3,3
AB	503	17.584	2.132.888	1	784.286	1	%4

Kaynak: DTÖ, Ülke İstatistikleri

AB Komisyonu'nun hesaplamalarına göre, 71.2 trilyon dolar olan dünya gayri safi yurtiçi hasılasına anlaşma sayesinde 926.6 milyar dolar eklenecektir. Kuzey Atlantik'in iki yakası arasında ticaretin serbestleştirilmesi 2027 yılına kadar AB'nin GSYH'sini yüzde 0,5, ABD'nin GSYH'sini ise yüzde 0,4 artıracaktır. Bu çerçevede Anlaşmanın AB'ye yılda 119 milyar Euro, ABD'ye 95 milyar Euro ekonomik katkı yapacağı tahmin edilmektedir. Serbest ticaret ve yatırım anlaşması Atlantik Okyanusu'nun iki yakasında ekonomik büyüme sağlama ve istihdamı artırmada önemli rol oynayacaktır. Üye ülkelerin büyüme oranlarına %1'lik bir katkı sağlaması beklenen bu anlaşmanın 2 milyon kişiye de istihdam sağlayacağından söz ediliyor.

AB-ABD Serbest Ticaret Anlaşmasının imzalanması halinde Anlaşmanın dışında kalan Rusya'nın kaybının 44.9 milyar dolar olacağı, Çin ekonomisinin 35.2 milyar dolar; Hindistan ekonomisinin ise 35.3 milyar dolar zarar göreceği hesaplanmaktadır.

3. ANLAŞMANIN TÜRKİYE AÇISINDAN ÖNEMİ

AB – ABD Ticaret ve Yatırım Anlaşmasının Türkiye açısından önemi daha yeni yeni gündeme gelmektedir. Görüşmelerine haziranda başlanacak ve **gümrükleri sıfırlayacak bir ABD-AB serbest ticaret anlaşmasının, imzalamış olduğumuz Gümrük Birliği sebebiyle Türkiye'nin rızası dışında yükümlülükler getirmesi mümkündür.** Bu Türkiye'nin AB gümrük alanında olmakla beraber AB üyesi olmayan bir ülke olmasından kaynaklanmaktadır.

Bu çerçevede AB'nin imzaladığı STA'ların Gümrük Birliği anlaşması çerçevesinde Türkiye'ye etkisine bakmakta fayda vardır.

3.1. AB'nin Yaptığı Serbest Ticaret Anlaşmalarının Türkiye'ye Etkisi

Günümüzde Serbest Ticaret Anlaşmaları AB'nin ticaret politikasının gündeminde önemli bir yer tutmaya başlamıştır. Bu çerçevede son olarak AB Güney Kore ile bir STA imzalamıştır. Ayrıca Hindistan, ASEAN ülkeleri, Ukrayna, Peru, Kolombiya, Orta Amerika Ülkeleri ve Kanada ile de görüşmeler devam etmektedir. Bununla birlikte AB'nin dış ticaret politikasında gözlemlenen bu "çok taraflı ticaret anlaşmaları"ndan "ikili ticaret anlaşmaları"na doğru olan eğilim Türkiye için olumsuzluklar yaratmaya başlamıştır.

AB ile tesis etmiş olduğu Gümrük Birliği dolayısıyla özel bir ilişki içinde olan Türkiye, bu yeni politikadan doğrudan etkilenmektedir ve bu etki ekonomik açıdan önemli boyutlara ulaşacak potansiyeli taşımaktadır. Çünkü Gümrük Birliği'nin gereği olarak Türkiye, AB'nin, Birlik dışı üçüncü ülkelerle yaptığı ve yapacağı anlaşmalara uymak zorundadır. Ayrıca Türkiye, kendisinin katılımı olmaksızın oluşturulan mevzuat ve politikaları kendi düzenlemelerine yansıtma yükümlülüğünü üstlenmiştir. Bu çerçevede Türkiye AB'nin tercihli ticaret anlaşması yaptığı ülke ya da ülkelerle benzer anlaşmaları yapmak durumundadır. Ancak AB ile STA imzalayan ülkelerin pek çoğu Türkiye ile STA imzalamamakta ve bu nedenle gümrük vergileri

dengesiz ve haksız rekabet yaratan bir şekilde aleyhimize işlemektedir.

Bu sorunlardan en fazla etkilenen kesim ise başta ihracatçılarımız olmak üzere özel sektörümüzdür. Çünkü Türkiye o ülkelerden ithal ettiği ürünlerde tek taraflı indirilmiş gümrük oranlarını kullanırken, o ülkelere ihraç ettiğimiz mallarımızdan yüksek vergi alınmaktadır. Üstelik anlaşmanın verdiği serbest dolaşım nedeniyle AB ile anlaşma yapan ülkelerin bu pazarlara sattıkları mallar, AB üzerinden ülkemize ATR-A belgesiyle geldiğinden gümrük vergileri AB’de tahsil edilmekte ve Türkiye’ye tahsil edecek gümrük vergisi kalmamaktadır. Sonuçta AB’nin imzaladığı ama Türkiye’nin imzalamadığı her STA Türkiye’nin Pazar kabiliyetini daraltmaktadır.

Diğer yandan, Gümrük Birliği sonrasında ithalatın çok net bir biçimde AB’ne kaydığı görülmektedir. Bu çerçevede iki taraf arasındaki Gümrük Birliği ilişkisinde ithalat-ihracat bileşiminin, Türkiye açısından sürdürülebilir bir dengeye oturtulması kaçınılmazdır.

Ayrıca Türk sanayisi Gümrük Birliği kapsamında uyum maliyetini tamamen kendisi üstlenmek zorunda kalmış ve çok konuşulan ancak bir türlü gerçekleşmeyen mali ve teknik yardımları alamamıştır.

Sonuç itibarıyla bundan yaklaşık 50 yıl önce imzaladığımız Ortaklık Anlaşması ve onun bir parçası olan Gümrük Birliği, süreç içindeki koşulların değişmesi nedeniyle, bugün o dönemde öngöremediğimiz bazı sorunlar yaratmaktadır. Bu nedenle Gümrük Birliği’nin Türkiye’nin menfaatlerine cevap verecek şekilde revize edilip, yeni biçimiyle uygulanması bir ihtiyaç haline gelmiştir.

Türkiye’nin üçüncü ülkelerle olan ticaretinde doğan zararların engellenebilmesi için AB Komisyonu bazı anlaşmalara bir “Türkiye maddesi” ekleyerek üçüncü ülkenin Türkiye ile de müzakerelere başlamasını öngörmüştür. Ancak bu durum Türkiye için tatmin edici değildir. Çünkü Türkiye’nin üçüncü ülkeyle müzakereleri sonlandırması yıllar sürebilir ve bu arada da Türk sanayisinin kayıpları hızla artabilir.

Bu nedenle AB ile aramızda mevcut Gümrük Birliği anlaşması gereğince madem “Türkiye, AB’nin tüm ticari politikalarını üstlenmiştir” o halde AB’nin diğer ülkelerle yaptığı tüm STA’ların “eşzamanlı olarak” Türkiye’yi de kapsamı sağlanmalıdır.

3.2. Türkiye’nin Yaptığı Serbest Ticaret Anlaşmaları

Türkiye de serbest ticaret anlaşmalarının uluslararası ticaretin liberalleşmesi yolunda en önemli araçlardan birisi olduğuna inanmaktadır. Bugüne kadar da Türkiye Gümrük Birliği kapsamında AB’nin tercihli gümrük rejimine uyumun sağlanması amacıyla 19 ülke ile STA imzalanmıştır. Mevcut durumda, Türkiye’nin 21 ülke ile STA müzakereleri devam etmektedir. Türkiye, Gümrük Birliği üyelerinden biri olarak üçüncü ülkelere ithalat ve ihracatta AB’nin tercihli ticaret anlayışını uygulamaktadır. Ayrıca Avrupa’nın STA ortakları ile menfaate dayalı

anlaşmalar parafe etmektedir.

EFTA'nın yanında İsrail, Makedonya, Hırvatistan, Bosna ve Hersek, Filistin, Tunus, Fas, Suriye, Mısır, Arnavutluk, Gürcistan, Karadağ, Sırbistan, Şili, Ürdün, Lübnan, Moritus ve Güney Kore ile STA'sı olan Türkiye, bu ülkelere ticaretini önemli ölçüde artırmıştır. Siyasi gerilimlerden dolayı Suriye ile akdedilen anlaşma 2011 yılında askıya alınırken; Lübnan, Moritus ve Güney Kore ile yapılan STA'lar, iç onayların tamamlanmasının ardından yürürlüğe girecektir.

Ekonomi Bakanlığı verilerine göre, Türkiye'nin STA yaptığı ülkeler ile dış ticaretinin artış oranı, genel dış ticaretinin artış oranını aşmaktadır. 2000-2011 döneminde genel dış ticarete artış oranı yüzde 357 olurken, STA ülkeleri ile dış ticaretinin artış oranı yüzde 413'ü bulmuştur. STA yapılan ülkelerle ticaretimiz 2000 yılında 4.9 milyar dolar iken, 2011 yılında bu rakam 25.8 milyar dolara dayanmıştır.

Serbest Ticaret Anlaşmaları ülke dışı müteahhitlik yatırımlarını da tetiklemiştir. Anlaşmalar ile bu alanda maliyetler inmiş ve proje adedi artmıştır. Taahhüt firmaları, Ortadoğu ve Afrika yatırımlarını katlamıştır.

Halihazırda STA müzakereleri devam eden (Ukrayna, Kolombiya, Ekvator, Malezya, Kosova, Moldova, Kongo Demokratik Cumhuriyeti, Gana, Kamerun, Seyşeller, Körfez İşbirliği Konseyi, Libya, MERCOSUR ve Faroe Adaları) ve STA müzakerelerine başlanması yönünde girişimde bulunulan (Kanada, Japonya, Hindistan, Endonezya, Vietnam, diğer ASEAN ülkeleri, Peru, Orta Amerika Topluluğu, diğer Afrika Karayip Pasifik Ülkeleri, Cezayir, Meksika ve Güney Afrika Cumhuriyeti) 21 ülke ve 5 ülke grubu bulunmaktadır. Bu ülkeler arasında AB ile STA'sı olup da halen Türkiye ile anlaşmayan ülkelerin başında Meksika, Güney Afrika Cumhuriyeti ve Cezayir gelmektedir.

3.3. Türkiye-ABD Ekonomik İlişkileri ve AB-ABD Serbest Ticaret Anlaşması'nın Türkiye'ye Etkisi

Dünyanın en büyük ekonomisi olan ABD, halihazırda Türkiye'nin en önemli ticari ortaklarından birisidir. 2012 yılı itibarıyla, ülkemiz istatistiklerine göre, 14.130 milyon dolar ile ABD; Rusya, Almanya ve Çin'den sonra Türkiye'nin en çok ithalat yaptığı 4. ülke olup, 5.605 milyon dolar ile en çok ihracat yapılan 9. ülke konumundadır. Türkiye ve ABD arasındaki ticaret hacmi 2011 ve 2012 yıllarında 20 milyon dolara ulaşmıştır.

Bununla birlikte, aşağıdaki tabloda görüleceği üzere, Türkiye ile ABD dış ticaretinde Türkiye aleyhine bir denge söz konusudur. 2012 yılında ihracatta 2011 yılına göre yüzde 7,6 oranında artış yaşanırken, ithalatta ise yüzde 3,4 oranında gerileme görülmüştür. İhracatın daha hızlı büyümesi sayesinde ticaret dengesi Türkiye lehine bir trend gösterse de ithalat hala 14 milyar dolar ile ihracatın 2 katından fazladır. Yani Türkiye ABD'den 3 alıp, 1

AB – ABD TİCARET VE YATIRIM ANLAŞMASI VE TÜRKİYE'YE ETKİLERİ NAZLI ÜSTÜN

satmaktadır. Bu dış ticaret rakamları dünya ekonomisinin 1'inci ve 17'ncisi olan iki ülke ticaretine yakışmamaktadır.

TABLO 2. TÜRKİYE-ABD DIŞ TİCARET VERİLERİ (2000-2012)

YI L	İTHALAT (Bin \$)	DEĞİŞİ M	İHRACA T	DEĞİŞİ M	HACİM (Bin \$)	DENGE (Bin \$)
2000	3.911.022	27,00	3.135.162	28,70	7.046.185	-775.860
2001	3.261.298	-16,60	3.125.771	-0,30	6.387.069	-135.527
2002	3.099.099	-5,00	3.356.126	7,40	6.455.225	257.026
2003	3.495.770	12,80	3.751.552	11,80	7.247.322	255.781
2004	4.745.195	35,70	4.860.041	29,50	9.605.235	114.846
2005	5.375.548	13,30	4.910.715	1,00	10.286.263	-464.832
2006	6.260.873	16,50	5.060.854	3,10	11.321.727	-1.200.019
2007	8.166.068	30,40	4.170.688	-17,60	12.336.756	-3.995.380
2008	11.975.929	46,70	4.299.941	3,10	16.275.870	7.675.988
2009	8.575.737	-28,40	3.222.821	-25,00	11.798.558	-5.352.916
2010	12.318.745	43,60	3.762.919	16,80	16.081.665	-8.555.826
2011	16.033.972	30,20	4.596.878	22,20	20.630.850	-
2012	14.131.311	-11,87	5.611.753	22,08	19.743.064	11.437.093

Kaynak: T.C. Ekonomi Bakanlığı

ABD ile ülkemiz arasında çok iyi düzeyde seyreden ikili siyasi ilişkilere ve her iki ülkenin sahip olduğu büyük ekonomik potansiyele rağmen, ekonomik ilişkilerin aynı düzeyde olmaması ve ticaret rakamlarının potansiyelin gerisinde kalması her iki tarafı da bunun geliştirilmesi yönünde arayışlara itmektedir. ABD pazarının büyüklüğü ve ihracatçılarımız bakımından çekiciliği nedeniyle, işadamlarımız, bunların oluşturdukları meslek kuruluşları ve birlikler de bu yönde çeşitli girişimlerde bulunmaktadır.

Bu çerçevede başta ABD ile Türkiye arasında bir serbest ticaret anlaşması (STA) imzalanması olmak üzere tekstil kotalarının kaldırılması/artırılması ve ülkemize tanınan tercihli ticaret imkânlarının geliştirilmesi yönündeki talepler sıklıkla dile getirilmektedir.

Bununla birlikte, Türkiye'nin AB'ye sattığı ürünlerin üçüncü ülkelere gümrük vergisi ödemediği girememelerine karşın, AB'nin serbest ticaret anlaşması yaptığı üçüncü ülkelerin

ürünlerinin Türkiye'ye vergi ödemediği girebilmesi bizim açımızdan önemli bir dezavantajdır. AB'nin bir yandan Singapur, Güney Kore, Japonya gibi Asya devleriyle, diğer yandan Kanada, Meksika, Peru, Kolombiya ve 6 Orta Amerika ülkesiyle, serbest ticaret anlaşması imzalaması ya da imzalama yolunda olması Türkiye'nin bu alanın bir parçası olmasını zorunlu kılmaktadır.

AB'nin ABD ile serbest ticaret alanı oluşturması ve Türkiye'nin bu alanın dışında kalması durumunda, ABD mallarının Türkiye'ye gümrüksüz girebilmesi, buna mukabil Türk mallarının ABD'ye girerken gümrüğe tabi olması gibi ters bir durumun ortaya çıkması söz konusu olacaktır. ABD – AB Anlaşmasının müzakere sürecinde Türkiye'nin devre dışı bırakılması ile Türkiye'nin en az 20 milyar dolar kayba uğrayacağı, milli gelirinde yüzde 2,5'a varan kayıp yaşanacağı hesaplanmaktadır.

Bu nedenle son günlerde bütün kesimlerin üzerinde ısrarla durduğu nokta ABD ve AB arasında serbest ticaret müzakereleri devam ederken, Türkiye'nin de eş zamanlı olarak ABD ile serbest ticaret anlaşması müzakerelerine başlaması gerektiğidir. Bu konuda Türk hükümeti gerek Türkiye'deki meslek kuruluşları ve sektör temsilcileri ile gerekse ABD'de bulunan sivil toplum kuruluşları ile görüşmeye başlamış ve onların görüşlerini almıştır. Ayrıca Ekonomi Bakanlığı AB-ABD Serbest Ticaret Anlaşması'nın Türkiye'ye olası etkilerinin ne olacağı üzerinde de kapsamlı bir çalışma yapmaktadır.

Diğer yandan ABD'nin AB ile başlamış olduğu bu sürece paralel bir şekilde Türkiye'nin de ABD ile STA konusundaki müzakerelere başlama konusundaki kararlılığını ve bu konudaki isteğini Başbakan Erdoğan ABD Başkanı Obama'ya bir mektup ile net olarak iletmiştir. Ayrıca Erdoğan bu konuyu 16 Mayıs'ta gerçekleşecek olan ABD ziyareti sırasında da gündeme getirecektir.

Kuşkusuz ABD ile yapılması gündeme gelen STA'nın ekonomik boyutu kadar siyasi boyutu da bulunmaktadır. ABD'nin kendi kanunları çerçevesinde bir ülkeyle serbest ticaret anlaşması yapması için kongre süreci ve kongre sürecinde 3 ay boyunca bu konuyla ilgili varsa karşıt görüşler belirtilmektedir. Eğer 3 ay boyunca herhangi bir konu gündeme getirilmiyorsa süreç bu şekilde başlamaktadır. Bu sürecin Türkiye ayağını yürütmek için de Ekonomi Bakanlığı koordinasyonunda bir çalışma grubu oluşturulacaktır. Bu noktada Amerikan iş dünyasının da bu sürece katılması son derece önem arz etmektedir.

SONUÇ

ABD ile ticaretimiz çok önemli. Aslında zaten aleyhimize açık veren bu ticaret dengesi ne yazık ki eğer AB-ABD Serbest Ticaret Anlaşması dışında kalırsak daha da sorun yaratacaktır. Bu durumda ya Türkiye AB ile Gümrük Birliği'nin koşullarını yeniden müzakere etmeli ve AB'nin üçüncü ülkelerle yaptığı STA'lara Türkiye koşulu eklemeli ya da Türkiye ABD ile eşzamanlı olarak STA müzakerelerine başlamalıdır.

Bu konuda hükümetin ve diplomasinin aktif bir tutum içinde olması gerekir. Önümüzdeki dönemde hükümet bu anlaşmanın bir parçası olacak manevraları yaparsa Türk sanayicilerinin önünde yeni pazarlar açılabilir. Kuşkusuz, Türkiye ile ABD arasında yapılacak bir serbest ticaret anlaşması, dış ticaretimize yeni bir ivme kazandıracak ve ABD pazarındaki payımızı artıracaktır.

KAYNAKÇA

“Bu Kez Serbest Ticaret Anlaşmasının Dışında Kalmayalım”, Tekstil İşveren Dergisi, Say: 392, Mart 2013

Deniz Ülke ARIBOĞAN, **“Atlantik’in İki Yakası ve Türkiye”**, Akşam, 9 Nisan 2013

Erdoğan SÜZER, **“Ekonomide de Açılıma İhtiyaç Var”**, Bugün, 27 Mart 2013

Hacer BOYACIOĞLU, **“Dünya Birleşiyor Türkiye Dışarıda”**, Radikal, 18 Mart 2013

İlker TURAN, **“Amerika-AB Serbest Ticaret Anlaşması ve Türkiye”**, Dünya, 1 Nisan 2013

İsmail KEMAL, **“ABD-AB Serbest Ticaret Bölgesi”**, AB Haber, 12 Nisan 2013

Merve Begüm AKINCIOĞLU, **“ABD-AB Serbest Ticaret Anlaşması’na Destek Büyüyor”**, TEPAV, 26 Mart 2013

Nazlı ÜSTÜN – Bilge AFŞAR, **“Tüm Boyutları ile Türkiye-AT Gümrük Birliği”**, Mayıs 2010

Oya KARAKAŞ, **“Türkiye ile ABD Arasında Olası Bir Serbest Ticaret Anlaşmasının, Dünya Ticaret Örgütü ve Avrupa Birliği Çerçevesindeki Yükümlülüklerimiz Açısından İncelenmesi”**, Uluslararası Ekonomik Sorunlar Dergisi, Sayı: VII

Sevtap AKGÜLOĞLU, **“Türkiye-ABD Arasındaki Ekonomik ve Ticari İlişkiler – Fırsatlar”**, T.C. Şikago Ticaret Ataşeliği, Mart 2012

T.C. Ekonomi Bakanlığı verileri